

[Blå medlem \(Gratis!\)](#) | [Glömt ditt lösen?](#)
Användarnamn: Lösenord: [Logga in](#)

MALMÖ FRIA TIDNING

[Hem](#) | [Nyheter](#) | [Opinion](#) | [Kultur](#) | [Sport & Hälsa](#) | [Fördjupning](#)
[Kultur start](#) | [Kulturnyheter](#) | [Recensioner](#) | [BAK](#)
[Om Fria Tidningar](#) | [Lediga jobb](#) | [Kontakta oss](#) | [Prenumerera](#)

Sök

En demix av Strindbergs roman

[Recensioner](#) |

Publicerad: Torsdag 24 juni 2010 | 11:36

Den danska poeten Inger Christensens bok *Alfabet* är strukturerad efter matematikern Leonardo Fibonaccis talserie: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21 etc, alltså summan av de två föregående talen ger hela tiden ett nytt tal, och inleds med orden: "aprikosträden finns, aprikosträden finns". Den franske konstnären Claude Closky har skapat ett verk som består av de första tusen talen skrivna med bokstäver i alfabetisk ordning: "arton, elva, ett, etthundra etthundraarton...". Pär Thörns nya bok *Röda Rummet* (alfabetisk) inleds med siffror: "16, 2, 2, 2, 25, 29, 4" och så vidare, för att sedan lista en stor mängd ord i bokstavsordning. Ramverket för Thörns bok är August Strindbergs famösa roman *Röda rummet* från 1879, och här har hela innehållet alfabetiserats från A till Ö, föranlett av alltifrån piktogram, likhetstecken och siffror, kapitel efter kapitel tills boken och materialet den arbetar med tar slut.

Denna bok är en omstrukturering, ett slags demix snarare än en remix, av Strindbergs roman. Någoting händer när orden stöps om i alfabetisk ordning. De stammande upprepningarna av subjunktionerna "att, att, att, att, att" bryter ned det som vid en vanlig läsning – till exempel av den här recensionen – kallas meningsbyggnad. Någoting annat produceras: möjliga luckor och brottytor i själva språket. Ett rivjärn över syntaxen. *Röda Rummet* (alfabetisk) listar allting med en maskinell beslutsamhet och blir till ett imperativ, en potentialitet, ett språkskred som läsaren får göra vad den vill med. Utan läsarens engagemang aktiveras inte boken, utan förblir stum. Den pedagogiskt självförklarande definitionen (alfabetisk) i titeln känns symptomatiskt och förtydligar skillnaderna mellan de båda böckerna. Det är dock omöjligt att ta miste på vilken som är vilken. Sättning av boken – två spalter av ord på varje sida, åtskilda av en lodrät linje – gör textmassan hanterbar och konnoterar till viss del ett partitur. Satsytan är luftig och behaglig att läsa. Begynnelsebokstävernars likartade former genererar vågrörelser över texten.

Röda Rummet (alfabetisk) aktiverar på ett påtagligt vis ljuden i språket: vokaler, konsonanter, alliterationer. Det blir uppenbart att det inte finns någon "tyst" läsning eftersom man alltid hör den egna inre rösten i huvudet. Gideon Danell skriver i *Svensk ljudlära* från 1945: "Växlingen mellan språkelement med starkare och med svagare expiratorisk accent [dvs. tonvikt, tryck, ljudstyrka] utgör rytmen i språket. Om vi här frånsä, att denna rytm till väsentlig del betingas av en mängd individuella och tillfälliga, av olika situationer och sinnestillstånd beroende psykologiska förhållanden, är det dels rent fysisk-fysiologiska, dels grammatiska, traditionella lagar, som bestämma den." Grammatiken i *Röda Rummet* (alfabetisk) är fortfarande korrekt men har omarrangerats. De traditionella lagarna är utbytta mot nya.

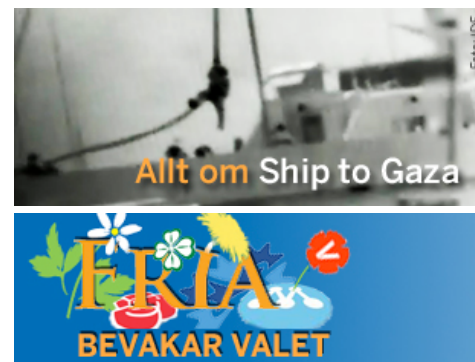
Det inneboende ljudet och rytmen i språket är något som Pär Thörn har tagit fasta på: två uppläsningar har genomförts av boken, en i Stockholm och en i Malmö, i vilken jag själv deltog. Uppläsningen på Skånes konstförening i Malmö realiserades av en kór på 29 personer, en för varje kapitel, och lästes upp simultant. Det var en arbetsam och krävande uppgift. Efter ca 4–5 minuters läsning känner man en viss trötthet i käken. Fradgan hotar att bryta fram efter 10–15 minuter. Törsten är nästan överväldigande efter 30 minuter. De 29 rösterna splittrades hela tiden på grund av de olika kapitlens uppbyggnad och längd, men även av de individuella lästempona, bara för att sedan gå in och ur varandra igen. Det bildades synkoperingar och vackra svängningar mellan rösterna, inte sällan komiska sådana. Uppläsningen av verket i Malmö tog cirka en timme totalt, och applåder som utbröt efteråt påminde till viss del av det inledande ordbruset, vilket på något vis knöt ihop hela framträdandet.

Röda Rummet (alfabetisk) är det mest konsekvent konceptuella verk Pär Thörn har utgivit. En noggrann inventering och transponering av det strindbergska språket i en av svensk litteraturs mest kända romaner, nu i ny tappning. Han har i och med detta nått något slags slutpunkt. Alfabetet har efter denna bok blivit självmedvetet.

Peder Alexis Olsson

Tipsa om det här

En demix av Strindbergs roman

Annons ▾

Annons ▾

Annons ▾

Kommentarer:

0 kommentarer